

7. Карпенко Ю. О. Топонімія Буковини. – К.: Наук. думка, 1973. – 238с.
8. Кузик Б., Білошапка В. Кіровоградщина: історія та сучасність центру України. – Том 1 – 2. – Дніпропетровськ: Арт – прес. – 2005. – 495с.
9. Лобода В. В. Іншомовні елементи топонімії Інгулецько-Тилігульського басейну // Повідомлення Української ономастичної комісії. – К.: Наук. думка, 1975. – Вип. 13. – С 28 – 33
10. Лучик В.В. Автохтонні гідроніми Середнього Дніпро-Бузького межиріччя. – Кіровоград, 1996. – 235с.
11. Лучик В.В. Іншомовні гідроніми Середнього Дніпро-Бузького межиріччя. – Кіровоград: РВГ ІІ КДПУ ім. В.Винниченка, 1999. – 104с.
12. Масенко Л.Т. Гідронімія Східного Поділля. – К.: Наукова думка, 1979. – 100с.
13. Поділля. Історико-етнографічне дослідження. – К., 1994. – 499с.
14. Поляруш Т. І. Лексична інтерференція в різних топонімічних класах // Питання мовознавства. – Кіровоград, 1997. – С. 164 – 169
15. Ульяновський район: сторінками історії та сьогодення (матеріали науково-краснознавчої конференції) / Упоряд. С. В. Головки – Кіровоград: Центрально-Укр. Видавництво, 2007. – 90с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Олена Заїнчовська – аспірантка кафедри української мови Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В.Винниченка.

Наукові інтереси: проблеми семантики та словотвору мікротопонімів.

МОРФОНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДСУБСТАНТИВНИХ ПРИКМЕТНИКІВ ІНШОМОВНОГО ПОХОДЖЕННЯ ІЗ СУФІКСОМ -СЬК- В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Галина ЗЮЗЬКІНА (Кіровоград, Україна)

У статті розглядаються морфологічні особливості словотвірних морфем, дається характеристика морфологічних явищ, зафіксованих при словотворенні відсубстантивних прикметників іншомовного походження, утворених за допомогою суфікса -ськ- та його похідних.

The article deals with the process of word-forming of borrowed adjectives derived from nouns. The morphological features of word-formative morphemes are described. The analysis of morphological phenomena is given.

Найважливішими і характернішими рисами будь-якої мови і її словникового складу є рухливість, мінливість, прагнення до вдосконалення і розвитку. Будь-яка мова більшою чи меншою мірою поповнюється новими словами (розвиває свій словниковий склад) за рахунок власних ресурсів, а також за рахунок запозичень.

Процес запозичення іншомовної лексики властивий будь-якій мові в усі періоди її розвитку, тому що мови не існують у повній ізоляції. Вивчення мовного запозичення має досить велику традицію і в зарубіжному, і у вітчизняному мовознавстві, тому що неможливо знайти яку-небудь мову, котра б не поповнювала свій лексичний склад за рахунок іншомовних слів. Твердження І.О. Бодуена де Куртене в праці «Про змішаний характер всіх мов» про те, що «... не має і не може бути ні одного чистого, не змішаного мовного цілого. Змішування є початком усякого життя...», неможливо спростувати [1: 362].

У мовознавстві проблема збагачення мови численними іншомовними словами розглядається у багатьох дослідженнях, присвячених змінам в її лексичному складі. Серед них слід зазначити роботи О. Потебні, І. Огієнка, С. Семчинського, Ю. Жлуктенка, О. Муромцевої, Б. Ажнюка, О. Ахманової, Ю. Сорокіна, Л. Крисіна, У. Вайнрайха та ін.

Значущість процесу запозичення іншомовної лексики до української мови привернула велику увагу до нього з боку багатьох дослідників в останньому десятиріччі ХХ ст. Зокрема, освоєння іншомовних запозичень у наукових терміносистемах досліджують О. Медведєва, О. Лисенко, Г. Сергєєва; питання словотвірного освоєння запозичень є об'єктом уваги Л. Кислюк, І. Каминіна, Г. Віняр, С. Рижикової, Л. Чурсіної; Д. Мазурик, О. Стишова і О. Тодор розглядають запозичення слів як ефективний сучасний спосіб збагачування лексичного складу мови; лексико-семантичну рецепцію іншомовних слів в українській мові аналізують В. Симонок, Л. Архипенко.

З інших мов, за словами Я. Грота, «ми запозичуємо, за деякими винятками, тільки три частини мови: іменники, прикметники (з похідними прислівниками) та дієслова» [2: 349].

Кожна із запозичених частин мови виступає об'єктом вивчення різних наукових праць та досліджень. Найбільш повно та багатоаспектно мовознавці розглядають запозичення іменників. Це обумовлено важливою функцією цієї частини мови – назвою нових понять.

Прикметники є найбільш маловивченими в науковій літературі, хоча саме вони більш яскраво, порівняно з іншими частинами мови, ілюструють процес словотвірної та морфонологічної адаптації іншомовної лексики в українській мові.

Багато таких запозичень під впливом системи, до якої вони ввійшли, піддаються значним фонетичним, граматичним і навіть семантичним змінам, пристосовуючись, відповідно, до фонетичних, граматичних та семантичних законів даної системи. Саме словотворення в українській мові відповідає необхідності засвоєння засобами даної мови великої кількості запозичень.

Л. Крисін зазначає, що «з точки зору граматики, запозичені форми підкоряються системі мови, що запозичує, як у відношенні синтаксису, так і у відношенні словозмінних форм, а також найбільш продуктивних конструкцій словоскладання і словотворення» [3: 10]. Словотворення повністю і безпосередньо залежить від існуючої системи мови та зумовлене нею. Це виявляється в тому, що нові слова утворюються на базі іншомовних основ за допомогою вже існуючих у мові словотворчих засобів.

Таким чином, на сучасному етапі розвитку українського мовознавства у вивченні словотвірної адаптації запозичень до системи української мови на перше місце висувається не стільки виявлення кількості новотворів, скільки подальше та більш системне їх освоєння на словотвірному рівні, аналіз морфонологічних явищ, що супроводжують процес деривації, оскільки саме без них не можна повністю осмислити процес словотворення.

Морфонологічні явища та закономірності словотворення розглядалися в працях Г. Улашина, Р. Аванесова, С. Бернштейна, Я. Босака, С. Бромлей, Т. Булигіної, Д. Ворта, В. Дресслера, О. Земської, Н. Ільїної, В. Лопатіна, В. Касевича, К. Ковалик, О. Кубрякової, Р. Ляковського, Ю. Панкраца, М. Панова, Т. Попової, Е. Станкевича, С. Толстої, М. Трубецького, І. Улханова, В. Чурганової та ін.

В україністиці проблеми морфонології протягом тривалого часу порушувалися лише у зв'язку з вивченням явищ словозміни та формо- і словотворення в працях Л. Гумецької, В. Горпинича, К. Городенської, Т. Грязнухіної, І. Ковалика, Н. Клименко, Л. Полюги, Л. Родніної, З. Сікорської, М. Федурко та ін. У зв'язку з цим виникла необхідність системного дослідження особливостей словотворення похідних прикметників іншомовного походження в сучасній українській мові.

Метою статті є дослідження морфонологічних закономірностей відсубстантивного словотворення прикметників з іншомовними основами, утворених за допомогою суфікса **-ськ-** та його похідних. Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання наступних завдань: 1) проаналізувати морфонологічні ознаки словотвірних морфем; 2) з'ясувати морфонологічні зміни і встановити морфонологічні явища при словотворенні відсубстантивних прикметників зазначеного типу; 3) описати морфонологічну структуру похідних ад'єктивів, виявивши морфонологічні моделі дериватів.

Аналіз словотвірної морфонології похідних прикметників з іншомовними основами передбачає виявлення та опис загальних морфонологічних особливостей дериваційних процесів словотворення відсубстантивних ад'єктивів (1296), утворених за допомогою суфікса **-ськ-** та його похідних. Морфонологічні особливості поєднання зазначених формантів належать до визначальних моментів у процесі словотворення прикметників іншомовного походження.

Л.В. Чурсіна зазначає, що прикметники іншомовного походження характеризуються тим, що запозичується не слово в цілому, а вичленована його основа, до якої додаються суфікси та закінчення мови-реципієнта, тобто запозичена лексема оформлюється засобами мови, що запозичує [6: 22].

У сучасній українській мові одним з найпродуктивніших та найактивніших засобів формування ад'єктивних похідних від субстантивних основ іншомовного походження виступає суфікс **-ськ-**, який «у зв'язку з морфонологічними умовами може набувати вигляду **-цьк-**, **-зьк-**, а також поширюватися морфемами **-ів**, **-ин-**, **-ан-**, **-ен-**» [4: 164]. Він утворює відносні прикметники від іменникових основ, зокрема іншомовного походження, із значенням «властивий (або належний) тому, що позначене основою твірною іменника» [5: 204]. Зазначений словотвірний тип є одним з найпродуктивніших;

мотиваторами виступають загальні назви зі значенням особи та неживого предмета, етнічні назви, а також власні назви та прізвища. Також за допомогою суфікса **-ськ-** (**-цьк-**, **-зьк-**) утворюються відносні прикметники від географічних назв.

Розглядаючи відтопонімні похідні нарівні з іншими, можна зазначити, що морфологічні моделі, які використовуються в обох випадках, та правила їхнього розподілу принципово не відрізняються. Проте, треба зазначити, що похідні від невідмінюваних топонімів утворюють досить нестабільну систему, що відрізняється значною кількістю конкуруючих словотвірних моделей.

Особливі труднощі створює не сама наявність конкуруючих моделей при творенні похідних від невідмінюваних топонімів, а відносна потенційність таких утворень взагалі (тобто спеціально створених за деяким словотворчим зразком). У зв'язку із цим у даній роботі такі потенційні форми, майже не враховувалися.

При словотворенні ад'єктивних похідних від основ іншомовного походження за допомогою суфікса **-ськ-** (514; 40 %) виявлено п'ять типів морфологічних явищ (окремо або в комплексі), залежно від того, як змінюється фонемна структура морфем або основ: 1) чергування фонем (213; 41 %); 2) усичення фонем (250; 49 %); 3) нарощення фонем (212; 41 %); 4) інтерференція фонем (98; 19 %); 5) модифікація наголосу (195; 15 %).

У прикметниках іншомовного походження даного типу відсутні наступні фінали мотивуючих основ: 1) фінали **-i/j/-, -j/-**: основ мотивуючих іменників на **-ij** перед морфемами **-ськ-**, **-анськ-**: *Саксонія – саксонський, Румунія – румунський, обсерваторія – обсерваторський, Фламандія – фламандський, філософія – філософський, міся – месіанський, патриції – патриціанський, Севілья – севільський*; 2) кінцеві голосні **-o, -i, -u** невідмінюваних іменників: *есперанто – есперантський, Монако – монакський, Батумі – батумський, Баку – бакинський, Токіо – токійський*; 3) суфікси для творення назв осіб чоловічого роду на **-ець** та **-ин** перед морфем **-ськ-**: *домініканець – домініканський, іберієць – іберійський, картезіанець – картезіанський, лютеранин – лютеранський, мусульманин – мусульманський*; 4) суфікси абстрактного значення **-изм/-ізм** та **-ств-** перед морфем **-ськ-**: *роялізм – роялістський, садизм – садистський, сепаратизм – сепаратистський, талмудизм – талмудистський, лесбіянство – лесбіянський, гегельянство – гегельянський*.

Зафіксовано такі види нарощення фонемних сполук при творенні відсубстантивних прикметників іншомовного походження за допомогою суфікса **-ськ-**: 1) нарощення фонемних сполук **/ій/, /ей/, /ин/, /ан/, /ів/, /лан/**: *Руанда – руандійський, сатана – сатанинський, Спарта – спартанський, трест – трестівський, Юпітер – юпітеріанський, Європа – європейський*; 2) нарощення окремих фонем **/н/, /j/** (мотиваторами виступають, головним чином, невідмінювані топоніми): *Самоа – самоанський, Сомалі – сомалійський, Токіо – токійський*; 3) нарощення **/-ист/-іст/** при творенні дериватів від абстрактних іменників чоловічого роду на **-изм/-ізм**, що усикаються: *символізм – символістський, суб'єктивізм – суб'єктивістський, тероризм – терористський, утраквізм – утраквістський*.

Усі нарощені варіанти суфікса **-ськ-**, зафіксовані при словотворенні відсубстантивних прикметників іншомовного походження, розглядаємо як похідні, сформовані на його основі, суфікси, що є морфемами однієї морфемі.

Якщо фінально основи мотивуючого іменника виступає фонемна сполука **/c'к/, /ск/** або **/ц'к/,** то при творенні прикметників іншомовного походження за допомогою суфікса **-ськ-** відбувається інтерференція (накладання) зазначених сполук із дериваційним формантом. Проте, зафіксовано тільки два випадки чистого накладання: 1) **/с/ + /с'к/ = /с'к/**: *тайбокс – тайбоксський, тунгус – тунгусський, Туніс – туніський, індус – індусський*; 2) **/ск/ + /с'к/ = /с'к/**: *етруск – етрусський, атабаски – атабасський*.

Саме інтерференція в комплексі з таким морфологічним явищем як чергування зумовлює появу варіантів **-цьк-**, **-зьк-**, «що закріпилися в українській мові як наслідок орфографічного відображення морфологічних процесів» [4: 163]:

1) **/г/ + /с'к/ = /з'к/**: *архіпелаг – архіпелазський, Страсбург – страсбурзький, Чикаго – чиказький*; 2) **/ж/ + /с'к/ = /з'к/**: *Париж – паризький*; 3) **/з/ + /с'к/ = /з'к/**: *абхаз – абхазський, ірокез – ірокезький, француз – французький*; 4) **/х/ + /с'к/ = /с'к/**: *чех – чеський*; 5) **/ш/ + /с'к/ = /с'к/**: *інгуш – інгусський, Кандалакша – кандалакський, Бангладеш – бангладеський*;

- 6) /к/ + /с'к/ = /ц'к/: грек – грецький, схимник – схимницький, таджик – таджицький;
 7) /ч/ + /с'к/ = /ц'к/: трюкач – трюкацький, циркач – циркацький, чайвник – чайницький;
 8) /ц/ + /с'к/ = /ц'к/: Суец – суецький, енець – енецький.

Зазначений тип морфонологічних модифікацій є досить регулярним, однак є і винятки: інки – інкський, казах – казахський, ацтек – ацтекський, сикх – сикхський, герцог – герцогський, синдхи – синдхський. Відсутність трансформацій в подібних прикметниках від основ іншомовного походження мовознавці пояснюють необхідністю не затуманити семантичного зв'язку з мотивуючим іменником [4: 164-165].

Окремо слід охарактеризувати й інші морфонологічні чергування, що відбуваються при словотворенні дериватів даного типу, зокрема такі альтернативи: 1) палаталізація деяких фінальних приголосних мотивуючої основи: {л//л'}: Сенегал – сенегальський, сингал – сингальський, таміл – тамільський, трибунал – трибунальський; {д//д'}: Руанда – руандійський, лорд – лордівський; {р//р'}: Силур – силурійський, умбри – умбрійський; {т//т'}: трест – трестівський, фат – фатівський; {н//н'}: фавн – фавнівський, дракон – драконівський, ку-клукс-клан – ку-клукс-кланівський; {с//с'}: цейс – цейсівський, ловелас – ловеласівський, люкс – люксівський; {з//з'}: ксьондз – ксьондзівський, ленд-ліз – ленд-лізівський; 2) депалаталізація окремих приголосних фонем після усичення фіналі мотивуючої основи: {р//р}: санаторій – санаторський, імперія – імперський; {н//н}: Саксонія – саксонський, елевсинії – елевсинський, Естонія – естонський; {б//б}: Сербія – сербський; {д//д}: Фінляндія – фінляндський, Фламандія – фламандський, Ірландія – ірландський; 3) чергування голосних фонем в середині мотивуючої основи: {Ø//e}: магістр – магістерський, вахмістр – вахмістерський, міністр – міністерський; {i//e}: поліція – поліцейський, Біблія – біблейський, міліція – міліцейський.

Наступним морфонологічним засобом, зафіксованим при словотворенні ад'єктивів іншомовного походження за допомогою суфікса **-ськ-**, є модифікація наголосу. Аналіз зазначених дериватів дає можливість встановити чотири акцентні позиції: 1) нерухомий наголос (1А) (1101; 84,95 %): *сабé* – *сабéйський*; 2) перенос наголосу на словотворчий формант (4А) (153; 11,8 %): *Руанда* – *руанді́йський*; 3) перенос наголосу з попереднього складу мотивуючої основи на останній (2А) (35; 2,7 %): *Фі́джі* – *фі́джі́йський*; 4) перенос наголосу з останнього складу основи на попередній (3А) (7; 0,55 %): *космоплі́тізм* – *космополі́тський*.

Морфонологічні явища при словотворенні ад'єктивів іншомовного походження за допомогою суфікса **-ськ-** відзначаються комплексністю, що знаходить вияв в їх одночасному застосуванні.

Виявлено 15 морфонологічних моделей, характерних для відсубстантивних основ прикметників іншомовного походження на **-ськ-**: модель 1: *Іо (У, Н, 4А) + -ськ-* (114; 22 %): *натуралі́зм* – *натуралі́стський*, *об'єктиві́зм* – *об'єктиві́стський*, *Улан-Уде* – *ула́н-уді́нський*, *реформі́зм* – *реформі́стський*; модель 2: *Іо (У, 1А) + -ськ-* (80; 15,5 %): *кабарді́нець* – *кабарді́нський*, *фабіа́нство* – *фабіа́нський*, *самаритянин* – *самаритяни́нський*, *еолі́єць* – *еолі́йський*; модель 3: *Іо (С//С, І, 1А) + -ськ-* (57; 11 %): *церко́вник* – *церко́вни́цький*, *чайв́ник* – *чайв́ни́цький*; модель 4: *Іо (С//С, У, 1А) + -ськ-* (49; 9,6 %): *Македо́нія* – *македо́нський*, *консерва́торія* – *консерва́торський*, *імпе́рія* – *імпе́рський*; модель 5: *Іо (С//С', Н, 1А) + -ськ-* (48; 9,3 %): *фавн* – *фавні́вський*, *трест* – *тресті́вський*; модель 6: *Іо (І, 1А) +*

-ськ- (41; 8 %): *етру́ск* – *етру́ський*, *хакáс* – *хакáський*, *тунгу́с* – *тунгу́ський*, *Туніс* – *туні́ський*; модель 7: *Іо (С//С', 1А) + -ськ-* (38; 7,4 %): *зо́йл* – *зо́йльський*, *дияво́л* – *дияво́льський*, *фельдма́ршал* – *фельдма́ршалський*; модель 8: *Іо (2А) + -ськ-* (28; 5,4 %): *Маврі́кія* – *маври́кійський*, *Ніге́рія* – *нігері́йський*, *а́рмія* – *армі́йський*, *Австрі́я* – *австрі́йський*; модель 9: *Іо (Н, 4А) + -ськ-* (25; 4,9 %): *сатана́* – *сатани́нський*, *Спа́рта* – *спарта́нський*, *ха́нти* – *ханті́йський*, *Євро́па* – *європе́йський*; модель 10: *Іо (С//С', Н, 4А) + -ськ-* (14; 2,7 %): *силу́р* – *силу́рійський*, *у́мри* – *умрі́йський*, *Ма́льта* – *мальті́йський*, *Руа́нда* – *руанді́йський*; модель 11: *Іо (У, 3А) + -ськ-* (7; 1,4 %): *епіку́реїзм* – *епіку́ре́йський*, *паназіа́тизм* – *паназіа́тський*; модель 12: *Іо (Ø//V, 1А) + -ськ-* (4; 0,8 %): *бургомі́стр* – *бургомі́стерський*, *магі́стр* – *магі́стерський*; модель 13: *Іо (Н, 2А) + -ськ-* (4; 0,8 %): *Чи́лі* –

члійський, Токіо – токійський, Фіджі – фіджійський, маорі – маорійський; модель 14: *Io (H, 1A) + -ськ-* (3; 0,6 %): Сомалі – сомалійський, Самоа – самоанський; модель 15: *Io (V//V, 2A) + -ськ-* (3; 0,6 %): поліція – поліцейський, Біблія – біблейський.

Морфологічні моделі, характерні для основ зазначених прикметникових дериватів, мають різні набори морфологічних модифікацій та характеризуються різною продуктивністю та регулярністю.

Кількісний набір морфологічних трансформацій, що супроводжують дериваційний процес, дозволяє виділити два різновиди моделей: елементарні, якими є моделі 2, 6, 7, 8, 12, 14 та комплексні (неелементарні): моделі 1, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 13, 15. Окремо виділено модель без морфологічних змін (Mo), що характерна для основ, які повністю відповідають умовам фонемної та морфемної комбінаторики: *Io (1A) + -ськ-*: експатріант – експатріантський, журналіст – журналістський, мушкетёр – мушкетёрський.

Їх продуктивність та регулярність чітко ілюструє подана нижче таблиця:

Моделі	Чергування	Усічення	Нарощення	Інтерференція	Акцентна позиція	Кількість; %	Приклади
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Mo</i>					1A	781; 60 %	роялістський, журналістський
<i>M1</i>		У	Н		4A	114; 22 %	улан-удінський, сандинійський
<i>M2</i>		У			1A	80; 15,5%	санмарінський, фабіанський
<i>M3</i>	C//C			I	1A	57; 11 %	таджицький, сельджуцький
<i>M4</i>	C//C	У			1A	49; 9,6 %	саксонський, румунський
<i>M5</i>	C//C'		Н		1A	48; 9,3 %	трестівський, фавнівський
<i>M6</i>				I	1A	41; 8 %	тайбокський, хакасський
<i>M7</i>	C//C'				1A	38; 7,4 %	сенегальський, фельдмаршальський
<i>M8</i>					2A	28; 5,4%	армійський, сизигійський
<i>M9</i>			Н		4A	25; 4,9 %	європейський, спартанський
<i>M10</i>	C//C'		Н		4A	14; 2,7 %	мальтійський, умрійський
<i>M11</i>		У			3A	7; 1,4 %	епікурійський, паназіатський
<i>M12</i>	Ø//V				1A	4; 0,8 %	бургомістерський, магістерський
<i>M13</i>			Н		2A	4; 0,8 %	токійський, фіджійський
<i>M14</i>			Н		1A	3; 0,6 %	самоанський, сомалійський
<i>M15</i>	V//V				2A	3; 0,6 %	біблейський, міліцейський
Всього	213	250	212	98	1A – 1101 2A – 35 4A – 153 3A – 7	515; 40 %	

Таким чином, проаналізувавши морфонологічні особливості словотворення відсубстантивних прикметників іншомовного походження з суфіксом **-ськ-** та його похідними, можна зробити такі висновки:

1. Дослідження зазначених особливостей дає можливість вивчити процес взаємоприспосовування мотивуючої іменникової основи та дериваційного форманта, для яких характерні такі види морфонологічних явищ, як модифікація наголосу, усічення, нарощення, чергування та інтерференція.

2. Найпоширенішим типом морфонологічних модифікацій у прикметниках від іншомовних основ, утворених за допомогою суфікса **-ськ-** та його похідних є усічення фонем.

3. Аналіз морфонологічних модифікацій, які відбуваються при словотворенні прикметників іншомовного походження, дає змогу описати морфонологічну структуру похідних ад'єктивів і виразніше окреслити процес словотвірної та морфонологічної адаптації прикметників іншомовного походження.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

М – морфонологічна модель; Мо – модель без морфонологічних змін;
 А – акцентна позиція; V – будь-яка голосна; С – будь-яка приголосна;
 У – усічення іменникової фінали; І – інтерференція; Н – накладання;
 {} – морфонологічний запис; // – символ чергування; Іо – іменникова основа.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бодуэн де Куртенэ. Избранные труды по общему языкознанию. – Т. 1. – М.: Изд-во Академии наук СССР, 1963. – 384 с.
2. Грот Я.К. Филологические изыскания: 2-е изд., – Т. II. – СПб., 1876. – 460 с.
3. Крысин Л.П. Иноязычные слова в современном русском языке. – М.: Наука, 1968. – 207 с.
4. Словотвір сучасної української літературної мови. – К.: Наук. думка, 1979. – 408 с.
5. Сучасна українська літературна мова. Морфологія / За заг. ред. І.К. Білодіда. – К.: Наук. думка, 1969. – 583 с.
6. Чурсіна Л.В. Словотвірна валентність основ французького походження в сучасній українській літературній мові: Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01/ Харків. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – Х., 1998. – 190 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Галина Зюзькіна – здобувач кафедри української мови Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка.

Наукові інтереси: словотвірна морфологія української мови.

ГЕНДЕРНИЙ ФАКТОР АНГЛІЙСЬКОГО СЛОВОСКЛАДАННЯ (за матеріалами преси)

Віра ЛЕВЧЕНКО (Горлівка, Україна)

У статті розглядаються складні слова, вибрані з преси, що має розподіл за гендерною ознакою читачької аудиторії, порівнюються слова з „чоловічої” преси та „жіночої”, надається огляд та аналіз спільного та різного у цих лексичних одиницях.

The composite words, the choice of which is based on the gender division of printed press are investigated in this article. The words from the "men's" and "women's" printed press are compared. The review and the interpretation of the equal and different features of these lexical items are given.

Гендерні дослідження є досить перспективною й багатообіцяючою галуззю пізнання. Саме поняття «гендер» увійшло в соціальні науки в 70-ті роки минулого століття. Воно було уведено вченим Енн Оуклі, що призвела його від грецького слова «genos» (походження, матеріальний носій спадковості, той, що народжується) [1: 5].

Масштабні гендерні дослідження набирають звороти в найрізноманітніших галузях науки, у тому числі й у лінгвістиці. З'явився самостійний науковий напрямок у мовознавстві, що досліджує гендерні аспекти мови й комунікації - гендерна лінгвістика (зустрічаються також такі варіанти назви цього напрямку, як «лінгвістична гендеристика» і «гендергетика») [4:12]. Безперечно, що практично у всіх лінгвістичних дисциплінах можна